

© iStock/photo - gulfix

23/07/2026 | **LV**

Paziņojums presei

ES virzās uz ētiskāku saules aizsarglīdzekļu testēšanu

Saules aizsarglīdzekļu SPF testēšanas divu metožu salīdzinājums liecina, ka in vitro laboratorijas testēšanas standarts ir uzticams un ētiskāks nekā testēšana ar brīvprātīgām personām.

Rezultāti liecina par nepieciešamību pāriet uz tādām saules aizsarglīdzekļu testēšanas metodēm, kas nekaitē brīvprātīgajiem, izraisot saules apdegumus ar UV starojumu, tādējādi veicinot inovācijas un vienlaikus nodrošinot, ka tirgū laistie izstrādājumi ir droši un efektīvi.

Atkārtojami un ētiski

Lai pamatotu plašāku testēšanu bez saules apdegumiem, Eiropas Komisija nesen finansēja kampaņu, kuras laikā laboratorijas apstākļos (in vitro) tika pārbaudīts 74 saules aizsarglīdzekļu (gan saules aizsargkrēmi, gan dienas krēmi) saules aizsardzības faktors (SPF) un UVA aizsardzības faktors. Tirgus uzraudzības iestādes (TUI) no 11 ES dalībvalstīm izvēlējās izstrādājumus veikalos un internetā.

Rezultāti liecināja par augstu korelācijas līmeni starp in vitro un in vivo testēšanu, kas apstiprina pirmās metodes uzticamību SPF apgalvojumu pārbaudē.

Izmantotā in vitro testēšanas metode (EN ISO 23675:2024) tika publicēta 2024. gada decembrī. Tādējādi vairs nav nepieciešams pakļaut brīvprātīgās personas ultravioletajam starojumam, turklāt šī metode ir lētāka un ātrāka nekā testēšanas ar cilvēkiem. Vienlaikus publicētā hibrīdmetode HDRS izmanto cilvēkus kā pētījuma dalībniekus, taču nenodara tiem kaitējumu. Šajā testēšanas kampaņā tika salīdzinātas tikai in vitro un tradicionālās in vivo metodes.

In vitro testēšanas procesā izstrādājums tiek uzklāts uz divu veidu akrila plāksnēm — viena ir veidota ar formēšanas metodi, bet otra — apstrādāta ar smilšu strūklu, lai panāktu ādai līdzīgu faktūru. Stingri tiek kontrolēts uzklātā izstrādājuma daudzums, tā uzklāšanas veids, ko veic standartizēts robotizēts pirksts, temperatūra un žūšanas laiks. In vitro testēšanai arī nepiemēro ierobežojumus, kas saistīti ar brīvprātīgo pieejamību vai viņu ādas stāvokli, piemēram, faktūru, mitruma līmeni un jutīgumu.

Pretiekaisuma sastāvdaļas

Vēl viena in vitro SPF testēšanas priekšrocība ir tā, ka rezultātus neietekmē pretiekaisuma vai nomierinošo sastāvdaļu klātbūtne dažos izstrādājumos. SPF testēšana ar brīvprātīgajiem ietver viņu ādas pakļaušanu nelielām UV starojuma devām, lai izraisītu eritēmu (apsārtumu). Dažas pretiekaisuma vai nomierinošas sastāvdaļas var mazināt vai aizkavēt šo reakciju, tādējādi radot mākslīgi paaugstinātu SPF rādītāju.

Šajā in vitro metodē spektrofotometrs mēra, cik daudz UV starojuma iziet cauri saules aizsarglīdzekļa slānim, kas uzklāts uz akrila plāksnēm. SPF tiek aprēķināts, izmantojot algoritmu, kas apvieno abu plākšņu tipu mērījumu rezultātus.

Ieteikumi

Ražotājiem tiek ieteikts, testējot savus izstrādājumus, lai noteiktu SPF un UVA rādītājus, dot priekšroku tādiem testiem, kas nerada kaitējumu brīvprātīgajiem.

Šīs in vitro metodes ierobežojums ir tas, ka pašlaik nav iespējams pārbaudīt zīmuļveida un pūderveida saules aizsarglīdzekļus. Standartizācijas organizācijām būtu jāstrādā, lai paplašinātu neinvazīvo testēšanas metožu piemērošanas jomu, iekļaujot tajā šāda veida izstrādājumus, kā arī apgalvojumus par ūdensizturību.

Ultravioletā starojuma, tostarp UVB un UVA, iedarbība rada risku veselībai. Patērētājiem ieteicams kā papildu aizsardzību lietot saules aizsargaizsarglīdzekli, kā arī uzturēties ēnā, valkāt aizsargapģērbu un izvairīties no uzturēšanās saulē dienas vidū. Patērētājiem vajadzētu izvēlēties saules aizsargaizsarglīdzekli ar SPF un UVA aizsardzību, kas atbilst viņu ādas tipam un saules iedarbības intensitātei. Pirms došanās saulē saules aizsargaizsarglīdzeklis ir jāuzklāj, to lietojot bagātīgi un vienmērīgi, kā arī tas jāuzklāj atkārtoti.

Saules aizsarglīdzekļi ir izstrādāti un pārbaudīti, pamatojoties uz zinātniskiem pētījumiem, un to ražošanai nepieciešamas specializētas zināšanas. Pirms lietošanas UV filtri ir jānovērtē un jāapstiprina. Tāpēc saules aizsarglīdzekļus nevajadzētu gatavot mājās, jo šādi izstrādājumi netiek novērtēti vai pārbaudīti attiecībā uz to aizsardzības līmeni, un nepietiekama iedarbība rada risku veselībai.

© iStockphoto - gulfix

ES mēroga testēšana

Šī testēšana tika veikta 2025. gada Kopīgas darbības attiecībā uz izstrādājumu atbilstību (*JACOP*) ietvaros. *JACOP* ļauj TUI saskaņot darba metodes, kopīgi testēt izstrādājumus, novērtēt riskus un īstenot korektīvos pasākumus. Kopā tika novērtēti 11 izstrādājumu veidi.

"Tirgus uzraudzības kampaņas palīdz aizsargāt uzņēmumus no negodīgas konkurences un nodrošina, ka vienotajā tirgū pārdotie izstrādājumi ir droši patērētājiem," sacīja *GROW* ĢD politikas speciāliste Vanesa Kapurso.

„Tomēr galīgo atbildību par to, lai saules aizsarglīdzekļi nodrošinātu uz to marķējumiem norādīto aizsardzību, uzņemas atbildīgā persona."

AV

- Video 1: https://vimeo.com/1200122015/c7bcecd59d?ts=0&share=copy (16:9)
- Video 2: https://vimeo.com/1200122014/2731733983?ts=0&share=copy (1:1)
- Video 3: https://vimeo.com/1179197285/8a95298f31?ts=0&share=copy (B-Roll / No Audio)

https://single-market-economy.ec.europa.eu/single-market/goods/building-blocks/market-surveillance_en

Lai iegūtu plašāku informāciju, sazināties ar: jacop2025@esn.eu

---

DG GROW

EISMEA